

PRACOVNÍ ÚRAZY

Ing. Petr Kurtin, bývalý inspektor OIP, odd. BOZP a VTZ

- Co je pracovní úraz
- Jak postupovat při úrazu
- Prevence

PRACOVNÍ ÚRAZY

Pracovní úraz = RIZIKO

PRACOVNÍ ÚRAZY

➤ Pracovní úraz = RIZIKO

➤ Legislativa

PRACOVNÍ ÚRAZY

➤ Pracovní úraz = RIZIKO

➤ Legislativa

➤ **Zákon**

Zákon č. 22/2005 Sb., zákoník práce

➤ **Nařízení vlády**

Nařízení vlády č. 322/2025 Sb., o povinnostech zaměstnavatele při pracovních úrazech

DEFINICE PRACOVNÍHO ÚRAZU

➤ Zákoník práce

• § 271k

1. **Pracovním úrazem** pro účely tohoto zákona **je** poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním (§ 273 a 274).
2. Jako pracovní úraz se posuzuje též úraz, který zaměstnanec utrpěl pro plnění pracovních úkolů.
3. Pracovním úrazem **není** úraz, který se zaměstnanci přihodil na cestě do zaměstnání a zpět.
4. Nemocemi z povolání jsou nemoci uvedené ve zvláštním právním předpisu.

DEFINICE PRACOVNÍHO ÚRAZU

➤ Zákoník práce

• § 271k

1. Pracovním úrazem pro účely tohoto zákona **je** poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním (§ 273 a 274).

§ 273

(1) Plněním pracovních úkolů je výkon pracovních povinností vyplývajících z pracovního poměru a z právních vztahů založených dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr, jiná činnost vykonávaná na příkaz zaměstnavatele a činnost, která je předmětem pracovní cesty.

(2) Plněním pracovních úkolů je též činnost konaná pro zaměstnavatele na podnět odborové organizace, rady zaměstnanců, popřípadě zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci či člena evropské rady zaměstnanců, člena vyjednávacího výboru nebo ostatních zaměstnanců, popřípadě činnost konaná pro zaměstnavatele z vlastní iniciativy, pokud k ní zaměstnanec nepotřebuje zvláštní oprávnění nebo ji nevykoná proti výslovnému zákazu zaměstnavatele, jakož i dobrovolná výpomoc organizovaná zaměstnavatelem.

DEFINICE PRACOVNÍHO ÚRAZU

➤ Zákoník práce

§ 271k

Pracovním úrazem pro účely tohoto zákona **je** poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním (§ 273 a 274).

§ 274

(1) V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů jsou úkony potřebné k výkonu práce a úkony během práce obvyklé nebo nutné před počátkem práce nebo po jejím skončení a úkony obvyklé v době přestávky v práci na jídlo a oddech konané v objektu zaměstnavatele a dále vyšetření u poskytovatele zdravotních služeb prováděné na příkaz zaměstnavatele nebo vyšetření v souvislosti s noční prací, ošetření při první pomoci a cesta k němu a zpět. Takovými úkony však nejsou cesta do zaměstnání a zpět, stravování, vyšetření nebo ošetření u poskytovatele zdravotních služeb ani cesta k němu a zpět, pokud není konána v objektu zaměstnavatele.

(2) V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů je školení zaměstnanců organizované zaměstnavatelem nebo odborovou organizací, popřípadě orgánem nadřízeným zaměstnavateli, kterým se sleduje zvyšování jejich odbor připravenosti.

DEFINICE PRACOVNÍHO ÚRAZU

➤ Zákoník práce

• § 271k

1. Pracovním úrazem pro účely tohoto zákona **je** poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním (§ 273 a 274).

➤ „pracovní úraz“ x „úraz“

➤ Úraz se může stát cestou do práce, ale také máme „úraz na pracovišti“

DEFINICE PRACOVNÍHO ÚRAZU

Otázka 1:

Sekretářka vaří kávu pro návštěvu.

Opaří se.

Jde o pracovní úraz?

BOZP21

Bezpečnost práce 21. století

DEFINICE PRACOVNÍHO ÚRAZU

Otázka 2:

Vedoucí požádá účetní, aby uvařila nápoje pro účastníky školení. Ať jim nabídne kávu nebo čaj a uvaří to.

Opaří se.

Jde o pracovní úraz?

DEFINICE PRACOVNÍHO ÚRAZU

Otázka 3:

Zaměstnanec si v pracovní době vaří kávu.

Opaří se.

Jde o pracovní úraz?

DEFINICE PRACOVNÍHO ÚRAZU

➤ Zákoník práce

§ 105

Povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání

(1) Zaměstnavatel, u něhož k pracovnímu úrazu došlo, je **povinen** objasnit příčiny a okolnosti vzniku tohoto úrazu za účasti zaměstnance, pokud to zdravotní stav zaměstnance dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace a zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu. O pracovním úrazu zaměstnance jiného zaměstnavatele je zaměstnavatel podle věty první **povinen** bez zbytečného odkladu uvědomit zaměstnavatele úrazem postiženého zaměstnance, umožnit mu účast na objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu a seznámit ho s výsledky tohoto objasnění.

DEFINICE PRACOVNÍHO ÚRAZU

➤ Zákoník práce

§ 105

Povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání

(2) Zaměstnavatel je povinen vést v **knize úrazů** evidenci o všech úrazech, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující 3 kalendářní dny.

(3) Zaměstnavatel je povinen vyhotovovat **záznamy** a **vést dokumentaci** o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo

- a) ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny, nebo
- b) k úmrtí zaměstnance.

Jedno vyhotovení záznamu o úrazu je povinen zaměstnavatel předat postiženému zaměstnanci a v případě smrtelného pracovního úrazu jeho rodinným příslušníkům.

DEFINICE PRACOVNÍHO ÚRAZU

➤ Zákoník práce

§ 105

Povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání

(1) Zaměstnavatel, u něhož k pracovnímu úrazu došlo, je povinen **objasnit příčiny a okolnosti vzniku tohoto úrazu** za účasti zaměstnance, pokud to zdravotní stav zaměstnance dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace a zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu. O pracovním úrazu zaměstnance jiného zaměstnavatele je zaměstnavatel podle věty první povinen bez zbytečného odkladu uvědomit zaměstnavatele úrazem postiženého zaměstnance, umožnit mu účast na objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu a seznámit ho s výsledky tohoto objasnění.

SHRNUTÍ POVINNOSTÍ ZAMĚSTNAVATELE

1. Objasnit příčiny a okolnosti vzniku tohoto úrazu.
2. Přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů.
3. **Zapsat úraz do knihy úrazů**
4. Ohlásit a vypsát Záznam o pracovním úrazu a rozeslat ho na příslušná místa.

- **legislativa**

SHRNUTÍ POVINNOSTÍ ZAMĚSTNAVATELE

5. Zaměstnavatel je povinen zajistit zaměstnancům školení, které se týkají jimi vykonávané práce a vztahují se k rizikům, s nimiž může přijít zaměstnanec do styku. **Školení je zaměstnavatel povinen zajistit mimo jiné v případech, které mají nebo mohou mít podstatný vliv na bezpečnost a ochranu zdraví při práci.** Vyžaduje-li to povaha rizika a jeho závažnost, musí být školení provedeno **bez zbytečného odkladu**.
- Po pracovním úrazu provádí zaměstnavatel mimořádné školení, na kterém seznámí zaměstnance vykonávající podobnou práci s úrazem.

Plné znění je v zákoníku práce, § 103 odst. 2

NV Č. 322/2025 SB.

- členění pracovních úrazů
 - důležité pro zasílání dokladů a očekávání kontroly OIP
- náležitosti Knihy úrazů (můžete si založit čistý sešit)
- hlášení pracovního úrazu (OIP/báňský úřad, odbory, PČR, zdravotní pojišťovna zaměstnance)
- zasílání Záznamu o pracovním úrazu přes portál OIP
- aktualizace Záznamu

POSTUP PŘI PRACOVNÍM ÚRAZU

Šetření pracovního úrazu zaměstnavatelem – vedení dokumentace.

Cílem je:

- Najít skutečnou příčinu
- Vymyslet a realizovat opatření

PREVENCE

Cíl č. 2:

- Mít co předložit Oblastnímu inspektorátu práce při kontrole.

POSTUP PŘI PRACOVNÍM ÚRAZU

Šetření pracovního úrazu zaměstnavatelem – vedení dokumentace.

- Fotografie
- Kamerové záznamy
- Okamžité výpovědi svědků
- Okamžitá výpověď poškozeného (poškozených)
- Ověření zdravotní a odborné způsobilosti poškozeného
- Ověření stavu zařízení, používání OOPP, pracovního prostředí
- Pracovní příkazy

OPATŘENÍ PROTI OPAKOVÁNÍ ÚRAZU

Postupovat stejně jako při eliminaci každého rizika, tj. podle všeobecných preventivních zásad, viz - § 102 ZP:

1. **omezování vzniku rizik,**
2. **odstraňování rizik u zdroje jejich původu,**
3. přizpůsobování pracovních podmínek potřebám zaměstnanců s cílem omezení působení negativních vlivů práce na jejich zdraví,
4. nahrazování fyzicky namáhavých prací novými technologickými a pracovními postupy,
5. nahrazování nebezpečných technologií, výrobních a pracovních prostředků, surovin a materiálů méně nebezpečnými nebo méně rizikovými, v souladu s vývojem nejnovějších poznatků vědy a techniky,
6. omezování počtu zaměstnanců vystavených působení rizikových faktorů pracovních podmínek překračujících nejvyšší hygienické limity a dalších rizik na nejnižší počet nutný pro zajištění provozu,
7. plánování při provádění prevence rizik s využitím techniky, organizace práce, pracovních podmínek, sociálních vztahů a vlivu pracovního prostředí,
8. **přednostní uplatňování prostředků kolektivní ochrany před riziky oproti prostředkům individuální ochrany,**
9. patření směřujících k omezování úniku škodlivin ze strojů a zařízení,
10. **udílení vhodných pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.**

PŘÍKLAD OPATŘENÍ PROTI OPAKOVÁNÍ

Příklad: Zaměstnanec se dostal na střešní terasu bez zábradlí a spadl z ní.

1

Zakážeme zaměstnancům chodit na střechu – informujeme je na mimořádném školení BOZP a necháme je to podepsat.

2

Zamkneme všechny přístupové cesty na střechu.

PŘÍKLAD OPATŘENÍ PROTI OPAKOVÁNÍ

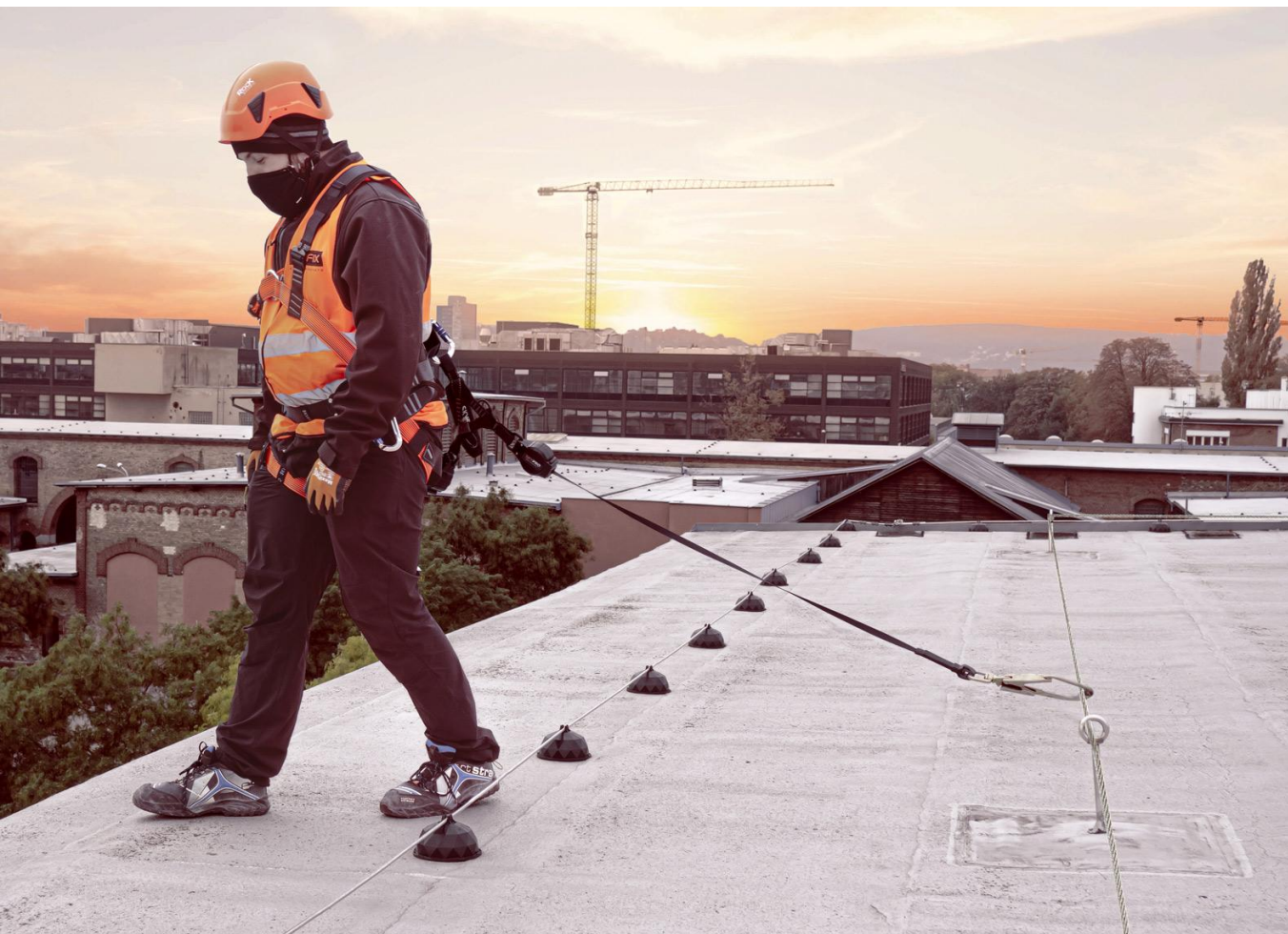

Příklad: Zaměstnanec se dostal na střešní terasu bez zábradlí a spadl z ní.

3

Na ploché střeše namalujeme výraznou čáru 1,5 m od okraje a na školení BOZP vysvětlíme, k čemu tam je.

PŘÍKLAD OPATŘENÍ PROTI OPAKOVÁNÍ

Příklad: Zaměstnanec se dostal na střešní terasu bez zábradlí a spadl z ní.

4

Instalujeme záchytný systém a vybavíme zaměstnance postroji pro práci ve výškách.

PŘÍKLAD OPATŘENÍ PROTI OPAKOVÁNÍ

Příklad: Zaměstnanec se dostal na střešní terasu bez zábradlí a spadl z ní.

5

Instalujeme záchranné sítě...

PŘÍKLAD OPATŘENÍ PROTI OPAKOVÁNÍ

Příklad: Zaměstnanec se dostal na střešní terasu bez zábradlí a spadl z ní.

6

Instalujeme zábradlí
(technické řešení je jiná kapitola)

PŘÍKLAD Z KONTROLNÍ PRAXE Č. 1

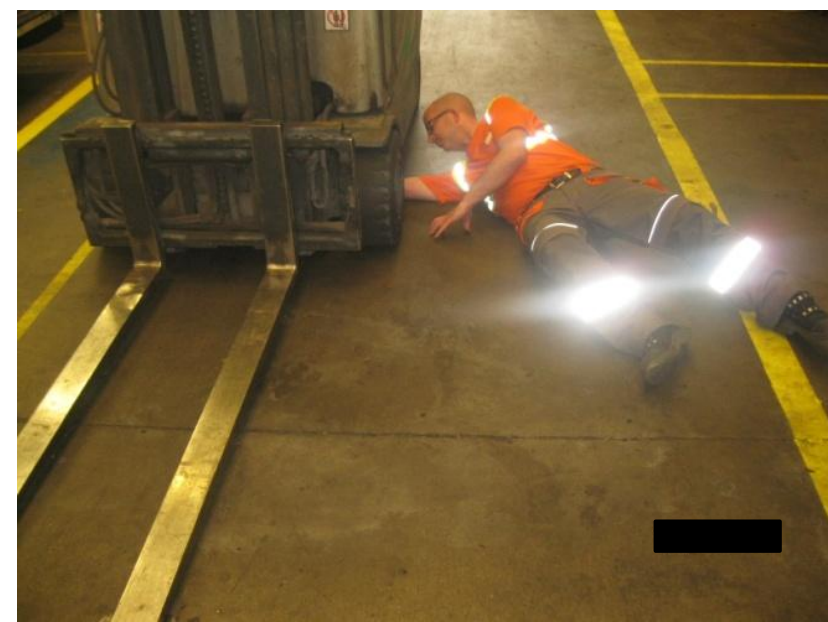
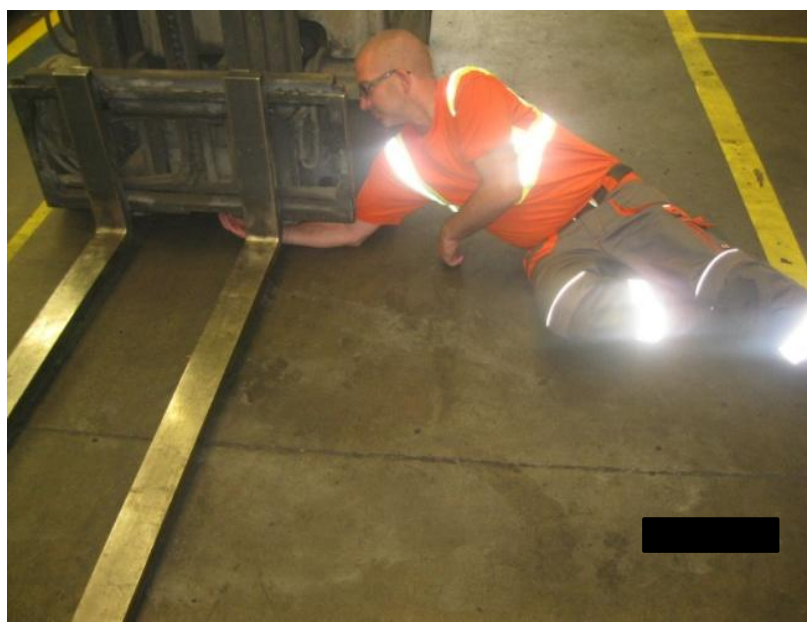

Chyba zaměstnavatele: **umístění pracoviště na komunikaci**

Rekonstrukce pracovního úrazu

POHLED ZÁKONA – ORGANIZACE PRÁCE

Zákon č. 309/2006 Sb., § 5 odst. 1 písm. d)

Povinnost organizovat práci a stanovit pracovní postupy tak, aby byly dodržovány zásady bezpečného chování na pracovišti a aby zaměstnanci
nebyli ohroženi dopravou na pracovištích.

Nařízení vlády č. 101/2005 Sb. Příloha bod 5.4

Účelové komunikace nesmí sloužit jako trvalé pracoviště.

Kontrolovaná osoba organizovala práci a stanovila pracovní postupy tak, že nebylo možné dodržovat zásady bezpečného chování na pracovišti a zaměstnanec byl ohrožen dopravou na pracovišti, neboť práce, která mu byla přidělena, zahrnovala odebírání výlisků od lisu a jejich ukládání do beden umístěných na opačné straně centrální komunikace v hale, tj. účelová komunikace byla součástí trvalého pracoviště.

POHLED ZÁKONA - RIZIKA

Zákon č. 262/2006 Sb., **zákoník práce**, § 102 odst. 4

Není-li možné **rizika** odstranit, je zaměstnavatel povinen je vyhodnotit a přijmout opatření k omezení jejich působení tak, aby ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců bylo minimalizováno.

Přijatá opatření jsou nedílnou a rovnocennou součástí všech činností zaměstnavatele na všech stupních řízení. O vyhledávání a vyhodnocování rizik a o přijatých opatřeních podle věty první je zaměstnavatel povinen vést **dokumentaci**.

Kontrolovaná osoba neodstranila riziko střetu osoby s motorovým manipulačním vozíkem, ani nepřijala opatření k omezení jejich působení tak, aby ohrožení života a zdraví zaměstnance bylo minimalizováno, např. vyznačení přechodu nebo jiné označení místa pro přecházení účelové komunikace.

PŘÍKLAD Z KONTROLNÍ PRAXE Č. 2

- Smrtelný pracovní úraz - přejetí vysokozdvižným vozíkem
- Oběť se pohybovala po komunikaci pro pěší „chráněné“ čarami na asfaltu
- Měla na sobě přidělenou tmavou pracovní bundu s reflexními prvky velikosti 1 x 2 cm
- Klasické výstražné vesty oranžové barvy s reflexními pruhy byly povinné pouze pro externisty.

CENTRÁLNÍ
LABORATOŘE

A

5

PRÁVNÍKOVÁ
PROJEKT

4

C

2c

30.3.2016 7:59:19

PORUŠENÍ ZAMĚSTNAVATELE

Zaměstnavatel neminimalizoval riziko střetu zaměstnance s dopravním prostředkem v konkrétním místě areálu, což je doloženo fotografiemi

- § 102 odst. 4 zákoníku práce
- § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce, odst. 2 – až 2 mil. Kč

Zaměstnavatel nedostatečně omezil riziko střetu zaměstnance s dopravním prostředkem tím, že všem zaměstnancům ohroženým tímto rizikem nepřidělil OOPP – výstražnou vestu

- § 104 odst. 1 zákoníku práce
- § 30 odst. 1 písm. e) zákona o inspekci práce, odst. 2 – až 2 mil. Kč

Opatření proti opakování

SKORONEHODY

Rampa expedice

Loading/unloading ramp of expedition

E217

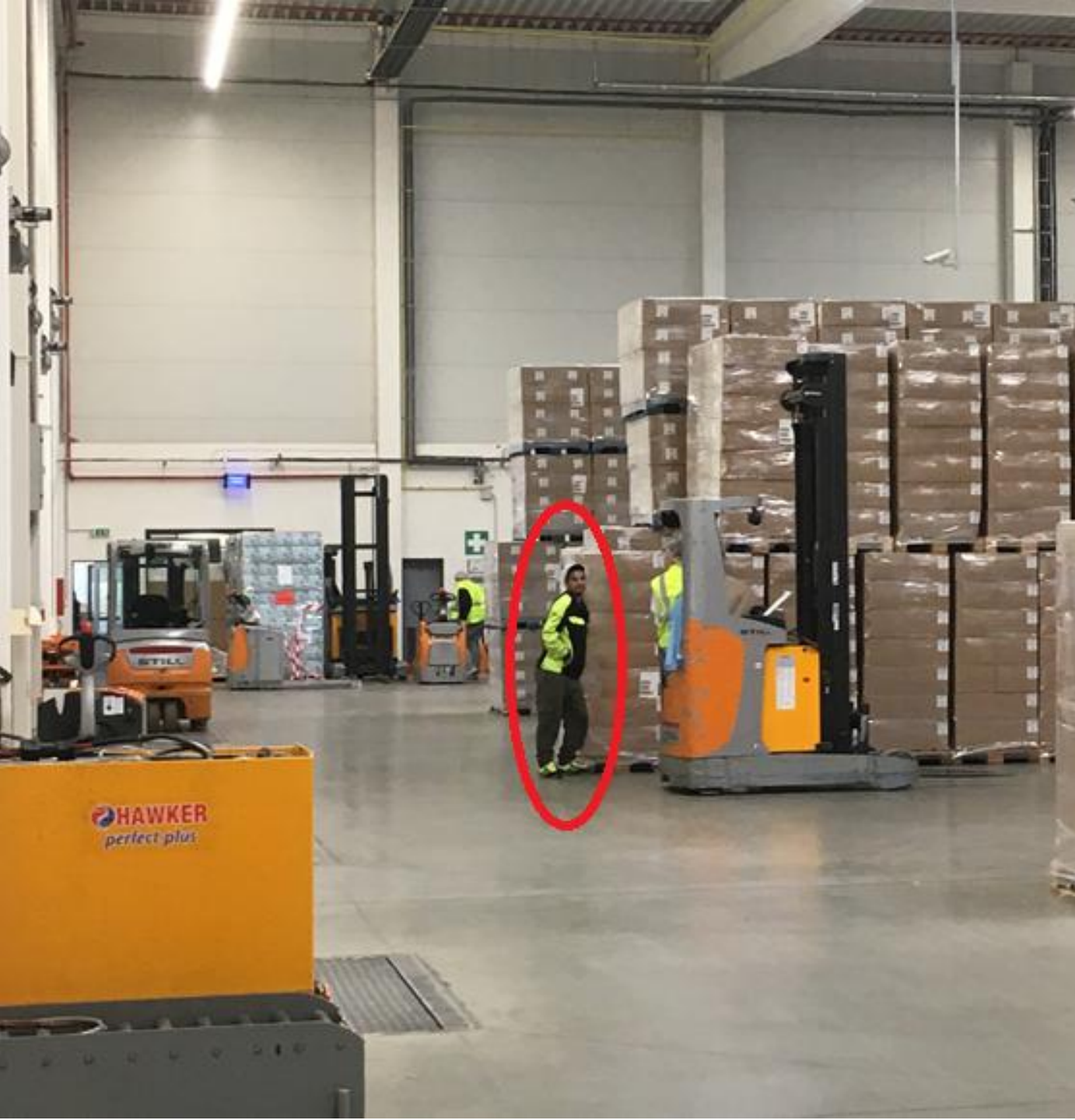

PŘÍKLAD Z KONTROLNÍ PRAXE Č. 3

Stohování

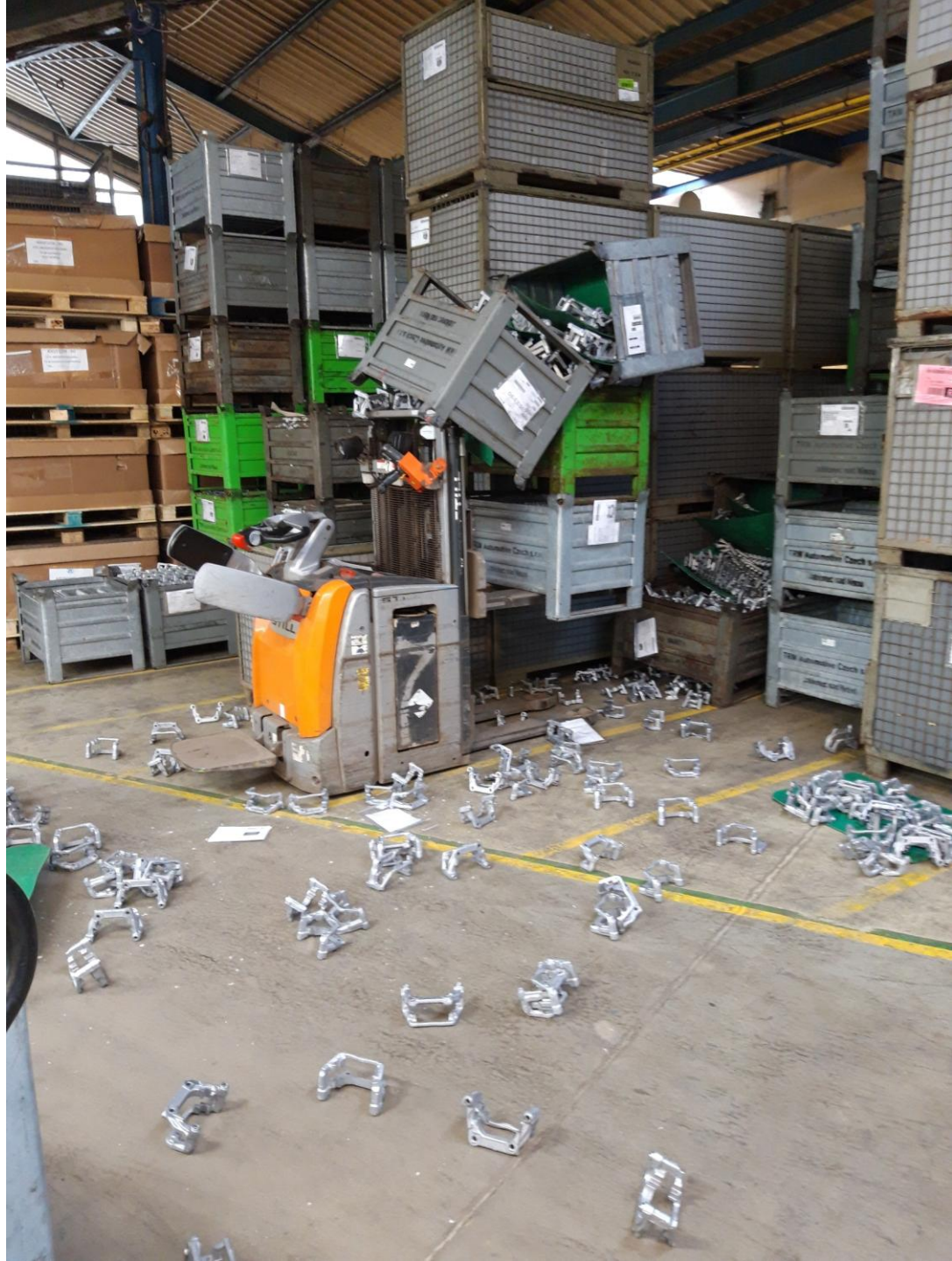

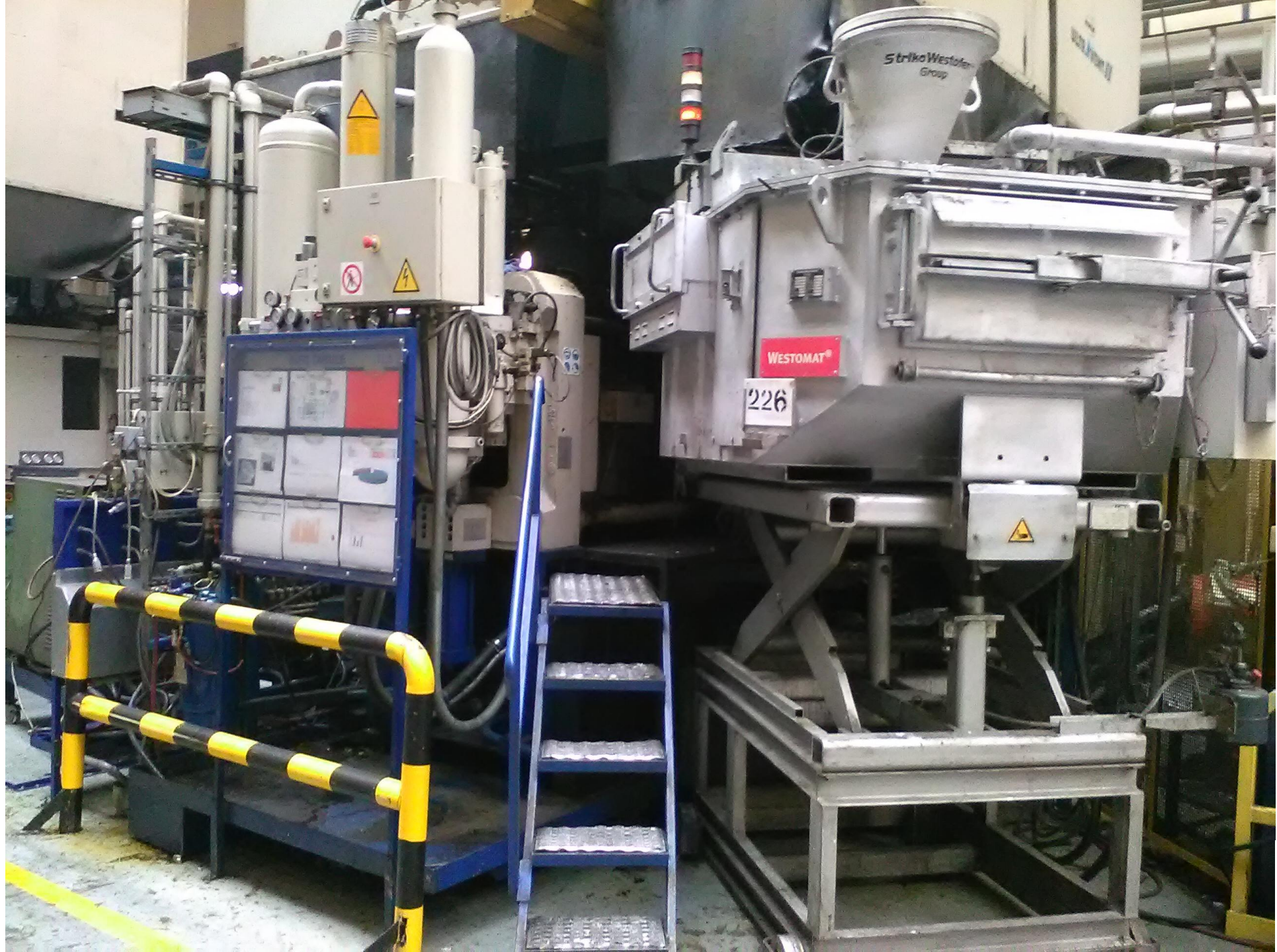

PŘÍKLAD Z KONTROLNÍ PRAXE Č. 4

Vyrážení formy
silou lisu / přípravkem

BOZP21

Bezpečnost práce 21. století

BOZP21

Bezpečnost práce 21. století

VÝMĚNA FOREM V LISU

- Podle návodu výrobce jde vše lehce vyjmout
- V praxi drží na místě
- Je nutné zatlačit
- Jak na to?

A) NECHÁME TO NA SEŘIZOVAČÍCH

- Co nejjednodušeji.
- Použijeme sílu stroje
(zde lis se silou 900 tun)
- Stačí vyjmout pojistku pístnice
a trochu ji vyosít
- Jeden to hlídá a druhý to zapne
- Řekneme si to mezi sebou

POHLED ZÁKONA

Chybějící dokumentace o poskytnutých informacích

§ 103 odst. 1 písm. f) zákoníku práce

Zaměstnanec absolvoval školení a zácvik, avšak o poskytnutých informacích a pokynech pro **pracovní postup**, kterým je výměna formy v tlakovém licím stroji, nevedla kontrolovaná osoba dokumentaci.

POHLED ZÁKONA Č. 2

Použití zařízení k jiným účelům, než je určeno

§ 3 odst. 1 písm. a) NV č. 378/2001 Sb.

Minimálními požadavky na bezpečný provoz a používání zařízení v závislosti na příslušném riziku vytvářeném daným zařízením jsou

- **a) používání zařízení k účelům a za podmínek, pro které je určeno, v souladu s provozní dokumentací;**

zaměstnavatel může stanovit další požadavky na bezpečnost místním provozním bezpečnostním předpisem, a to minimálně v rozsahu daném normovou hodnotou,

§ 3 ODST. 1 PÍSM. A) NV Č. 378/2001 SB.

Minimálními požadavky na bezpečný provoz a používání zařízení v závislosti na příslušném riziku vytvářeném daným zařízením jsou

- **a) používání zařízení k účelům a za podmínek, pro které je určeno, v souladu s provozní dokumentací; zaměstnavatel může stanovit další požadavky na bezpečnost místním provozním bezpečnostním předpisem, a to minimálně v rozsahu daném normovou hodnotou.**

MPBP **doplňuje** návod výrobce.

B) ZPRACUJEME MPBP A PRACOVNÍ POSTUP

- Návod **výrobce** neřeší všechny situace
- **Zaměstnavatel** organizuje práci
a stanovuje bezpečné pracovní postupy
- Vyhodnocuje **rizika včetně místních**
- Vede dokumentaci včetně školení

PROVÁZÁNÍ DOKUMENTACE DO ŠKOLENÍ

Směrnice pro stanovení školení

- Obsah a četnost školení, ověřování znalostí, vedení dokumentace o školení =

§ 103 odst. 3 zákoníku práce (zákon č. 262/2006 Sb.):

Zaměstnavatel je povinen **určit obsah a četnost školení** o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, způsob ověřování znalostí zaměstnanců a vedení dokumentace o provedeném školení.

Vyžaduje-li to povaha rizika a jeho závažnost, musí být školení podle věty první pravidelně opakováno; v případech uvedených v odst. 2 písm. c) musí být školení provedeno bez zbytečného odkladu.

PROVÁZÁNÍ DOKUMENTACE DO ŠKOLENÍ

Směrnice pro stanovení školení

§ 103 odst. 2 zákoníku práce (zákon č. 262/2006 Sb.):

Zaměstnavatel je povinen zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které doplňují jejich odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce, které **se týkají jimi vykonávané práce a vztahují se k rizikům, s nimiž může přijít zaměstnanec do styku na pracovišti**, na kterém je práce vykonávána, a **soustavně vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování**. Školení podle věty první je zaměstnavatel povinen zajistit při nástupu zaměstnance do práce, a dále

- a) při změně - pracovního zařazení, druhu práce,
- b) při zavedení nové technologie nebo změny výrobních a pracovních prostředků nebo změny technologických anebo pracovních postupů,
- c) v případech, které mají nebo mohou mít podstatný vliv na bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

Děkuji za pozornost.

